

- [Qui som](#)
- [Contacta](#)
- [Publicitat](#)
- [Avís legal](#)
- [626 863 848 – WhatsApp](#)

- [Notícies](#)
 - [Actualitat](#)
 - [Cultura](#)
 - [Societat](#)
 - [Esports](#)
 - [Entitats](#)
 - [Baix Gaià](#)
- [Opinió](#)
- [Vida Social](#)
- [Entrevistes](#)
- [Reportatges](#)
- [Agenda](#)
- [El CLub](#)

Select Page

**Patricia Terrado: “des
d’època ibèrica ja hi havia**

un comerç marítim a les nostres costes, però a Tarraco li devem la màxima expansió i aprofitament del seu port”

14 gener 2022

Entrevista realitzada per **Òscar Ramírez Dolcet**

La història d'una ciutat o un indret concret es manté gràcies al seu llegat tangible, a la memòria oral i especialment a tot allò que queda imprès. Un document escrit i imprès, com un mapa per exemple, permeten datar i donar fe de moments concrets que, amb el pas dels segles, cal recordar per no perdre mai orígens, identitats i per donar a cadascú el rol que li pertoca a cada franja de temps.

Patricia Terrado, que ha guanyat el Premi d'Investigació del Port de Tarragona, treballa també per l'Ajuntament d'Altafulla a l'Arxiu Municipal.

El llibre "Ciutat, Port i Territori", que aplega la cartografia històrica de Tarragona dels segles XVII a XIX, obra guanyadora de l'última edició del Premi d'Investigació del Port de Tarragona, aporta molta llum sobre la relació entre el mar i la terra ferma tarragonina, la convivència històrica entre el port i la ciutat. Patricia Terrado, doctora en Arqueologia Clàssica i llicenciada en Història per la Universitat Rovira i Virgili, és l'autora d'aquesta joia que molts experts demanaven feia temps. Ara, ja existeix i la podem fullejar per descobrir autèntiques meravelles de l'art, mapes fets al detall i plens de detalls. Nosaltres conversem amb la Patricia i fem una mirada enrere amb els ulls ben oberts.

Patricia, Amb el teu llibre, has donat llum verd a un treball que s'havia intentat completar en diverses ocasions i que mai

s'havia completat. Què et va portar a fer-lo?

La seva gènesi l'hem de buscar a l'elaboració de la meva tesi doctoral, que vaig defensar el 2018 a la Universitat Rovira i Virgili. Jo estudiava el port romà de Tarraco, del qual no hi ha evidències físiques conservades.

Sí que existien unes restes de l'antic moll romà, però malauradament es van destruir a inicis del segle XIX durant les obres de remodelació del port modern. D'aquesta estructura no en va quedar rastre físic, però sí que apareixia dibuixat en els plànols que hi havia sobre la ciutat des del segle XVII a XIX, així que em vaig encarregar de fer un petit catàleg per estudiar millor aquesta estructura. Però la gran quantitat de plànols que em vaig trobar – amb port romà i sense – va fer que m'animés a fer una recopilació més ambiciosa.

A més, les ciutats de Lleida, Barcelona i Girona tenien publicats atles cartogràfics i em vaig animar a presentar un projecte a la convocatòria del Premi d'Investigació del Port de Tarragona, encara que més sintètic i centrat només en plànols complets de la ciutat. Vaig resultar guanyadora i aquest llibre és el resultat de la meva recerca.

Una de les conclusions més evidents, un cop vista la feina realitzada per tu, és que la ciutat i el Port han tingut, històricament, una convivència molt lligada, una relació molt propera que ha permès que tot el territori d'influència s'hagi desenvolupat millor.

Exactament. Ja des d'època romana, no es pot entendre la ciutat sense el port i el port sense aquesta. La bona situació del port ben protegit, Tarragona fundada sobre un turó i amb bones comunicacions i abundància d'aigua dolça eren els ingredients indispensables pel desenvolupament de la ciutat.

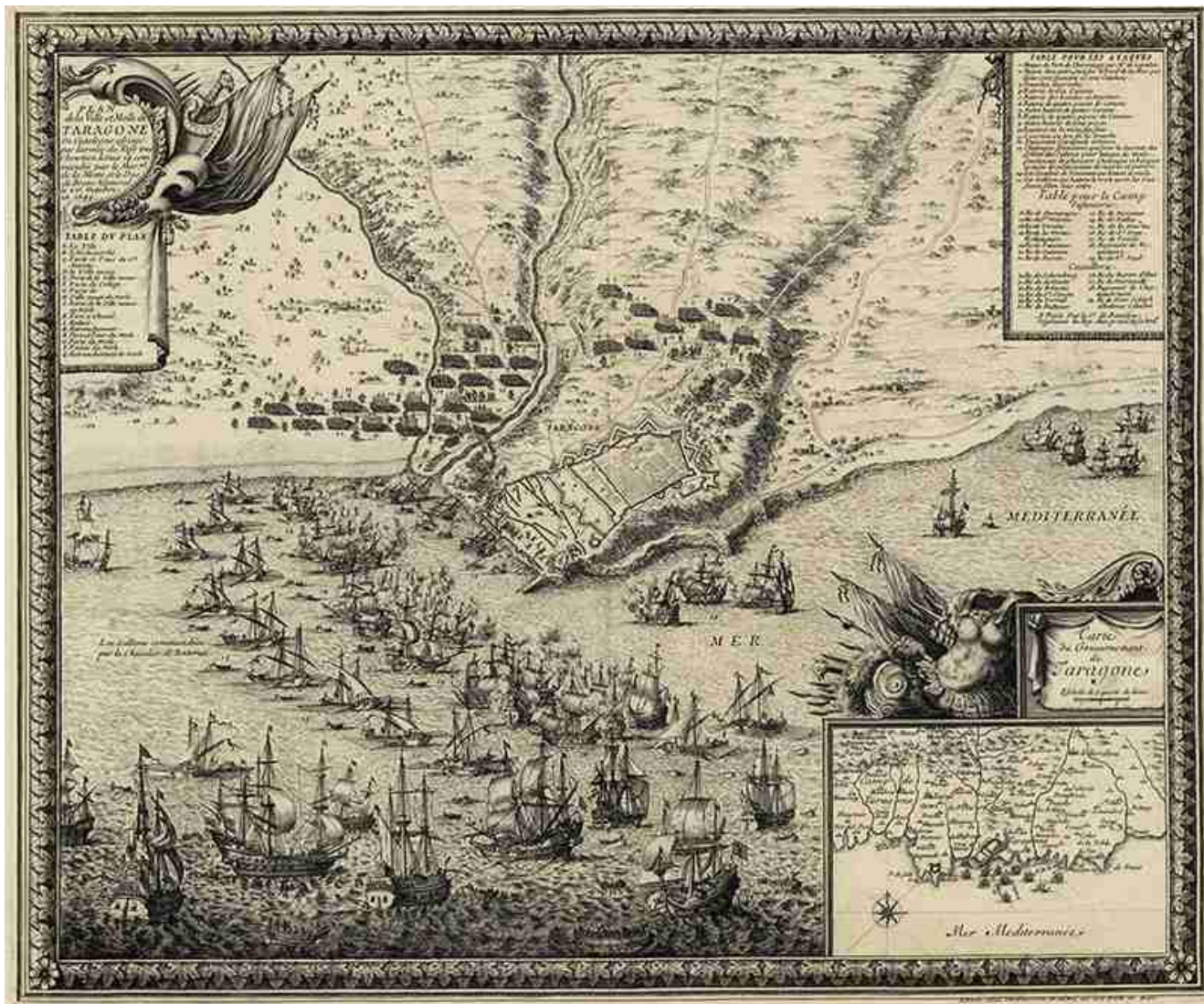
Afirmes que la cartografia històrica de les ciutats és un aspecte pendent a moltes d'elles. Perquè creus que es produeix

**aquest buit en el moment d'investigar i difondre la història?
És per manca de documentació o què porta a aquest fet?**

Sovint els plànols apareixen com a complement en publicacions de caire històric, però són poques les compilacions que es fan només sobre plànols, és a dir, que estudiïn les característiques d'aquests com a document arxivístic únic. El fet rau en què en molts casos els plànols es troben dispersos per diversos arxius i a vegades el seu accés és difícil.

Has disposat de molt material cartogràfic? Com has fet la selecció final i quin fil argumental has donat a tots els documents?

Al llibre hi ha publicats un total de 55 plànols, dividits en tres segles: XVII, XVIII i XIX. La selecció ha estat basada en el criteri de plànols amb vistes generals de Tarragona, és a dir, on apareix la ciutat per complet: des del port fins la Part Alta. D'aquí ve, de fet, el nom del volum: *Ciutat, port i territori*. He volgut fer aquesta tria per la raó que s'ha d'entendre la ciutat com un sol ens.

Aquest plànol, de l'any 1659, mostra com era en aquella època la configuració del port i de la ciutat.

Entre els mapes publicats, n'hi ha que a més de ser un document històric, esdevenen també veritables joies artístiques. Aquest és, també un factor desconegut habitualment? En el sentit que els mapes informen però han de ser pedagògics i mengívols a la vista.

Exactament, a vegades se'ns oblida analitzar el document en sí mateix com a font d'informació històrica. L'utilitzem per mostrar com era la Tarragona d'una època concreta però no analitzem l'objecte en si mateix. Quina era la seva intencionalitat, qui era l'autor? Sovint són croquis o altres cops s'usen com a propaganda política i s'obvien les dimensions reals de la ciutat. Juguen amb l'espectador, i la

tasca dels historiadors i historiadores és comprendre l'obra i també el seu context.

Parlem de mapes que es feien a mà, de manera artística, que en la gran majoria de casos són una peça única. Qui en feia ús? Se'n utilitzava un de sol o es feien còpies?

Hi ha peces que són autèntiques obres d'art que podien ser usades com a quadres o que il·lustraven llibres fets com a encàrrecs, per tant com a peces úniques. En altres casos, ens trobem amb planxes que s'anaven modificant segons les circumstàncies i s'afegien més o menys vaixells a la costa, es canviaven els noms dels topònims o s'eliminaven elements. Això permetia fer moltes còpies que es difonien amb rapidesa.

És cert que alguns mapes, més que ser elements informatius eren material propagandístic que narraven victòries militars?

Sí, ens trobem, per exemple, un conjunt de gravats editats per Sébastien de Pontault, en el qual es dibuixaven les victòries franceses de l'exèrcit de Lluís XIV, en el qual s'emfatitzava la capacitat del seu exèrcit en els gravats com a element propagandístic.

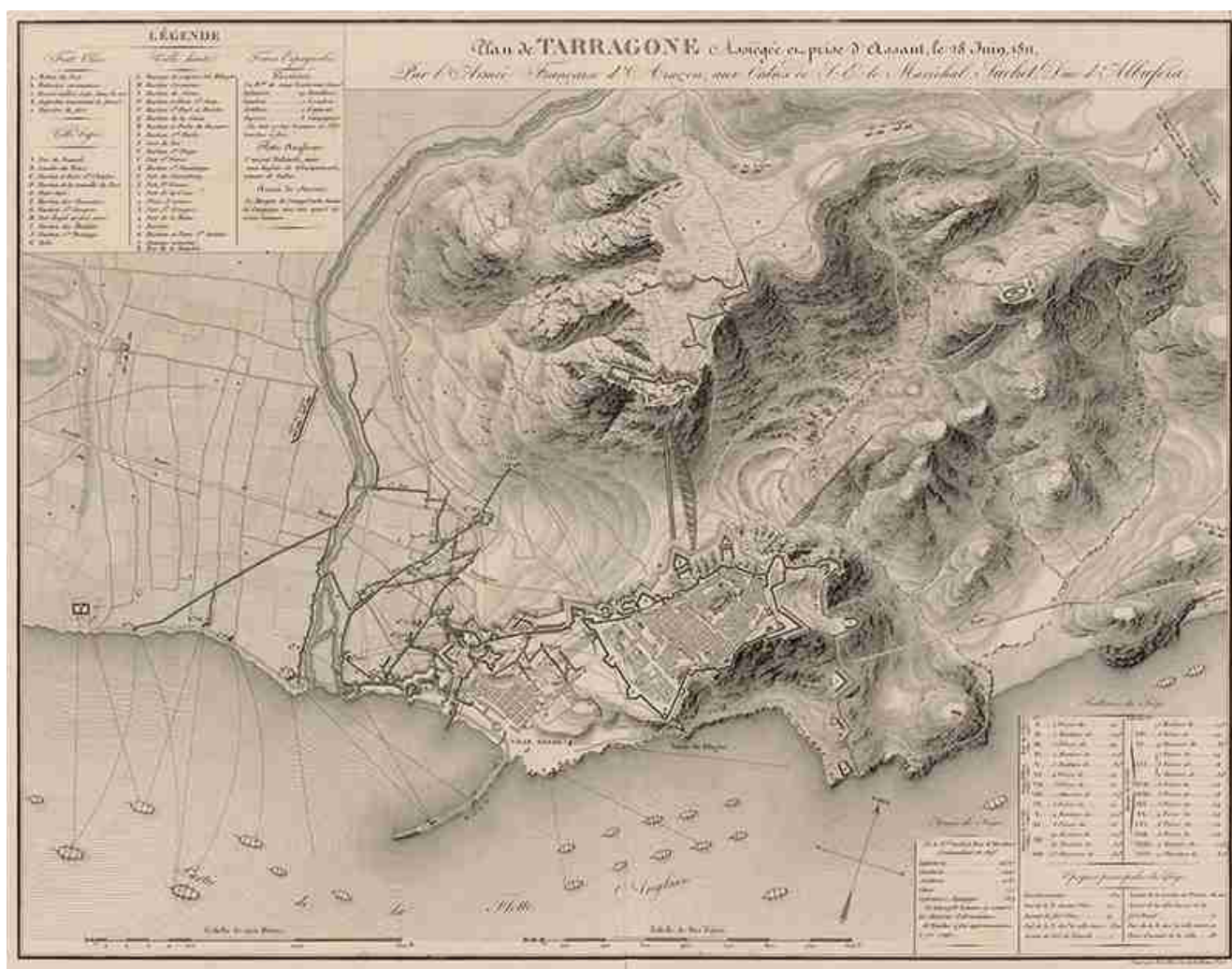
Entrant en l'àmbit més històric, quina rellevància ha tingut el Port de Tarragona en el desenvolupament històric de la ciutat?

Tenim evidències que des d'època ibèrica ja hi havia un comerç marítim a les nostres costes. Però és a Tarraco a qui devem la màxima expansió i aprofitament del seu port, amb la construcció de les infraestructures necessàries per al seu desenvolupament comercial, polític i econòmic.

Quina funció de defensa ha realitzat el Port en els diversos setges que ha patit la ciutat i com s'identifica això a la majoria de mapes d'aquelles èpoques?

Els plànols ens ajuden a entendre el paper del port: apareixen

elements de defensa, efectivament, però també de control, com ara l'edifici de la Capitania del Port i Sanitat Marítima. D'altres ens mostren l'estat de la costa, fins i tot la profunditat mitjançant les cotes batimètriques! Cada plànol ens permet fer una radiografia de Tarragona de forma molt precisa.

En aquest mapa, s'observa l'assalt per mar a la ciutat de Tarragona per part de l'armada francesa el 28 de juny de 1811.

La dimensió del Port, veient els mapes, ha anat canviant amb els anys o, com a mínim, així es desprèn observant els documents i l'espai ocupat en relació a la ciutat. L'actual Port tindria una semblança propera als mapes publicats?

La bona base sempre s'ha mantingut: la forma de la badia portuària no es veu molt alterada; però en canvi el promontori

que l'envoltava sí que es veu reduït quan va ser usat com a pedrera en la construcció del port modern. Pel que fa a les comunicacions, pocs canvis hi ha hagut, de fet, els camins segueixen sent els mateixos, per exemple, el carrer Unió que comunica Part Alta i Port. L'espai fora muralles es manté força semblant fins a inicis del segle XX... On sí que veiem canvis és en les estructures portuàries pròpiament dites: dics, molls... El port que tenim ara és molt més gran, també fruit de l'evolució del nostre temps.

Com succeeix en ocasions, potser ha quedat material fora de la publicació, documents que no han cabut. Hi podria haver una continuïtat a la feina que has realitzat traduïda en un segon llibre o aquest ha de ser el document de referència per a futurs investigadors?

El que volia fer amb aquest llibre era ajudar a investigadors i investigadores amb una eina útil per poder trobar els plànols de forma ràpida. En la meva tasca prèvia m'havia trobat amb que molts plànols apareixien publicats amb referències que no eren correctes o indicaven que eren en un arxiu i a l'hora de sol·licitar-los no es trobaven custodiats allà. El llibre pretén que qui investigui pugui estalviar-se aquest pas i trobar el plànol en la seva ubicació i referència real. El format catàleg permet que puguin aprofundir en el tema, si ho desitgen.

La continuïtat d'aquest tipus de recerca podria ser la de confeccionar un atlas de tots els plànols que incloguin vistes parcials de la ciutat, projectes d'obres... De fet una feina pendent és la d'un compendi de tots els plànols de les obres del port. Feina n'hi ha molta!

MÉS INFORMACIÓ: [Notícia sobre el llibre quan el Port va atorgar-li el premi.](#)

info@altafulles.cat

Vine al nostre club!

Vols unir-te gratuïtament i gaudir de descomptes i premis?

[Som-hi](#)

Informa't abans que els altres

Si vols estar al dia de tot el que publiquem en aquesta web, apunta't aquí. No fem spam... ☐

Email

Subscriure'm

Resum Política de privacitat i protecció de dades

- * **RESPONSABLE:** És el meu deure informar-lo que les dades de caràcter personal que em proporcionis omplint el present formulari seran tractades per Altafullenca de Comunicació Integral s.l. com a responsable d'aquesta web.
- * **FINALITAT:** l'enviament de notícies i comunicacions d'altafulles.cat.
- * **LEGITIMACIÓ:** Consentiment de l'interessat.
- * **DESTINATARIS:** Com a usuari i interessat li informo que les dades que em facilita estaran ubicats en els servidors d'Automatic (proveïdor del servei de subscripcions d'altafulles.cat). Veure [política de privacitat d'Automatic.](#)
- * **DRETS:** Té dret, entre d'altres, a accedir, rectificar, limitar i suprimir les seves dades. Pots obtenir informació addicional i detallada sobre Protecció de Dades i consultar la nostra política de privacitat en la nostra pàgina d' [Avís legal](#).

Segueix-nos

No et perdis tota l'actualitat d'altafulles.cat a les xarxes socials

- [Follow](#)
- [Follow](#)
- [Follow](#)
- [Follow](#)

- [Qui som](#)
- [Contacta](#)
- [Publicitat](#)
- [Avís legal](#)
- [626 863 848 – WhatsApp](#)

© 2020 Altafulles ~ info@altafulles.cat | weBDesing: [efeonce](#)
626 863 848

Envian's un WhatsApp amb el teu nom, cognom i correu electrònic i passaràs a formar part del club d'Altafulles.

És un Club gratuït i que comporta tenir accés a descomptes a certs productes, accés a algunes activitats culturals i amb la possibilitat de prendre part a sortejos per guanyar premis.

[Som-hi](#)